

SECRETAR DE STAT

NECLASIFICAT

București
Nr. 117526/20.10.2020
Exemplar 1/2

AVOCATUL POPORULUI
REGISTRATURA GENERALĂ
INTRARE Nr. 19571 / 28.OCT.2020

Către
AVOCATUL POPORULUI

Stimată doamnă Renate WEBER,

În considerarea adresei instituției dumneavoastră nr. 18141/2020¹, prin care se solicită „comunicarea actului normativ în baza căruia s-a dispus pentru polițiști măsura de a patrula în ținută civilă în scopul supravegherii respectării măsurilor de prevenire a răspândirii virusului SARS-CoV-2”, vă transmitem, alăturat, punctul de vedere al Ministerului Afacerilor Interne cu privire la acest aspect.

Totodată, dorim să vă asigurăm de implicarea noastră în efortul comun de protejare a drepturilor și libertăților cetățenilor și menținerea, pe viitor, a coordonatelor bunei colaborări.

Cu deosebită considerație,

SECRETAR DE STAT

Chestor-șef de poliție
Bogdan DESPESCU

¹ înregistrată la nivelul M.A.I. cu nr. D.S.G./20973/2020

Punctul de vedere al Ministerului Afacerilor Interne cu privire la actul normativ în baza căruia polițiștii pot patrula în ținută civilă în scopul supravegherii respectării măsurilor de prevenire a răspândirii virusului SARS-CoV-2

1. Modalitatea de acțiune a polițiștilor în scopul supravegherii respectării măsurilor de prevenire a răspândirii virusului SARS-CoV-2

➤ Potrivit Legii fundamentale, statul are obligația de a lua măsuri pentru asigurarea igienei și a sănătății publice a cetățenilor. În egală măsură, cetățenii români și orice altă persoană aflată pe teritoriul României, au obligația să se supună măsurilor de prevenire și combatere a bolilor transmisibile, să respecte întocmai normele de igienă și sănătate publică și să aplice măsurile stabilite privind instituirea condițiilor pentru prevenirea îmbolnăvirilor și promovarea sănătății individului și a populației. De altfel, principiul responsabilității societății pentru sănătatea publică este consacrat și în cuprinsul art. 7 din Legea nr. 95/2006 *privind reforma în domeniul sănătății*, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Ori, în contextul generat de dinamica evoluției situației epidemiologice naționale, dar și internaționale, interesul public general a reclamat adoptarea unor noi măsuri care să permită autorităților publice să intervină eficient și cu mijloace adecvate pentru gestionarea acestei crize și pentru asigurarea unei protecții adecvate împotriva îmbolnăvirii cu noul virus.

Având în vedere acest lucru, dar și necesitatea instituirii, inclusiv la nivel legislativ, a unor mecanisme care să protejeze, în mod adecvat și cu prioritate, drepturile convenționale, unionale și constituționale la viață, la integritate fizică și la ocrotirea sănătății și având în vedere obligația instituită de Legea fundamentală în sarcina statului de a lua măsuri pentru asigurarea igienei și a sănătății publice a cetățenilor, a fost adoptată Legea nr. 55/2020¹. În esență, acest act normativ conferă autorităților competente ale statului, posibilitatea de a interveni, prin anumite măsuri specifice, *în scopul protejării drepturilor la viață, la integritate fizică și la ocrotirea sănătății, inclusiv prin restrângerea exercițiului altor drepturi și libertăți fundamentale.*

Prin urmare, referitor la aspectul invocat în preambulul adresei dumneavoastră ce privește **obligația persoanelor de a respecta regulile sanitare impuse de autorități pentru limitarea răspândirii COVID-19** [*„respectarea distanțării sociale și purtarea corectă a măștii de protecție (...)”*], sediul materiei este reprezentat de prevederile art. 5 alin. (2) lit. d), art.13 lit. a) și de Capitolul III din Legea nr. 55/2020. În executarea cadrului normativ menționat, au fost emise, succesiv, hotărâri ale

¹ privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19, cu modificările și completările ulterioare

Guvernului privind prelungirea stării de alertă pe teritoriul României (ultima fiind H.G. nr. 856/2020²), respectiv Ordinul ministrului sănătății și al ministrului afacerilor interne nr. 874/81/2020³.

Cât privește regimul contravențional aplicabil persoanelor care nu respectă regulile sanitare, de mai sus, aducem în atenție dispozițiile art. 64 din Legea nr. 55/2020, potrivit cărora „*încălcarea prevederilor prezentei legi atrage răspunderea disciplinară, civilă, contravențională sau penală, după caz*”, respectiv ale art.65 lit. h) care sancționează „*nerespectarea de către persoanele fizice a măsurilor individuale de protecție a vieții și pentru limitarea efectelor tipului de risc produs asupra sănătății persoanelor, stabilite conform art. 5 alin. (2) lit. d)*”.

De asemenea, prevederile în baza cărora agenții și ofițerii de poliție, subofițerii și ofițerii de jandarmi, respectiv polițiștii locali (agenți constatatori) pot constata contravenția prevăzută la art. 65 lit. h) din Legea nr. 55/2020 și aplică sancțiunea aferentă, se regăsesc în cuprinsul art. 66 lit. a) coroborat cu art. 67 alin.(2) lit. c) din același act normativ.

➤ În ceea ce privește invocarea în cuprinsul adresei dumneavoastră a prevederilor art. 1 din Legea nr. 218/2002⁴ și sublinierea faptului că „**scopul principal care trebuie urmărit de către Poliția Română este cel de prevenire a săvârșirii de fapte antisociale și, în subsidiar, de reprimare a acestora**”, vă comunicăm faptul că afirmația este nefondată, în contextul în care **scopul autorităților nu este de a sancționa cetățenii, ci de a limita răspândirea COVID-19**, iar rolul preventiv al organelor de poliție nu se află în relație de interdependență cu portul uniformei, **desfășurarea activităților preventive reprezentând, de altfel, o atribuție a polițistului, dincolo de existența unei ținute civile sau instituționale.**

Mai precis, având în vedere noul context epidemiologic, au fost adoptate diverse măsuri în vederea protejării drepturilor la viață, la integritate fizică și la ocrotirea sănătății persoanelor, măsuri ce reprezintă un răspuns adecvat la o situație de amploare și intensitate deosebite, determinată de un anumit tip de risc. Astfel după cum am precizat anterior, aceste măsuri au fost instituite, pe de o parte, în sarcina cetățenilor, care au obligația de a le respecta și de a da dovadă în permanență de responsabilitate, iar pe de altă parte, în sarcina instituțiilor statului, care au obligația de a interveni în scopul *de a preveni* nerespectarea acestora, de a controla și sancționa.

În concluzie, **competența organelor abilitate de a constata contravenții și de a aplica sancțiuni în temeiul Legii nr. 55/2020 nu este de natură a exclude activitățile specifice cu caracter preventiv desfășurate de către personalul M.A.I., în contextul epidemiologic actual.** Astfel, de la declanșarea acestei situații epidemiologice în țara noastră (martie 2020) au fost desfășurate și se desfășoară, în continuare, numeroase campanii de informare a populației cu rol *preventiv* (cum ar fi informarea populației prin difuzarea de mesaje de interes public, activități desfășurate, în teren, având drept scop îndrumarea cetățenilor cu privire la regulile existente, etc.).

Prin urmare, deși fenomenul epidemiologic actual este unul cunoscut de către cetățeni, asta nu a determinat și nu determină în rândul autorităților statului încetarea sau diminuarea campaniilor de informare.

➤ În vederea evitării unor situații de genul celor invocate în adresa dumneavoastră („*în care unele persoane își pot aroga calitatea de polițist pentru a obține foloase materiale*”), menționăm că,

² privind prelungirea stării de alertă pe teritoriul României începând cu data de 15 octombrie 2020, precum și stabilirea măsurilor care se aplică pe durata acesteia pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19

³ privind instituirea obligativității purtării măștii de protecție, a triajului epidemiologic și dezinfectarea obligatorie a mâinilor pentru prevenirea contaminării cu virusul SARS-CoV-2 pe durata stării de alertă

⁴ privind organizarea și funcționarea Poliției Române, republicată, cu modificările și completările ulterioare

În cadrul activităților preventive desfășurate pentru reducerea riscului de victimizare în rândul populației, prin intermediul programelor derulate la nivelul poliției de proximitate și al structurilor de prevenire a criminalității, periodic sunt realizate activități de informare și instruire a populației, atât cu privire la modurile de operare folosite de astfel de persoane în comiterea infracțiunilor de înșelăciune, cât și cu privire la modul cum trebuie gestionate astfel de situații.

2. Îndeplinirea atribuțiilor polițienești în uniformă civilă.

În ceea ce privește modalitatea de acțiune a polițiștilor din prisma portului uniformei, chiar în cuprinsul adresei dumneavoastră, se invocă faptul că, potrivit Legii nr. 360/2002⁵, *polițistul poartă, de regulă, uniformă în exercitarea atribuțiilor stabilite prin lege*, de unde rezultă, în mod indubitabil, că există și excepții, respectiv acele situații în care polițiștii în îndeplinirea sarcinilor de serviciu sunt în ținută civilă. De altfel, răspunsul vine și în acest caz tot din cuprinsul adresei dumneavoastră, unde se aduc în atenție tocmai prevederile art. 57 alin. (1) din Legea nr. 218/2002, conform căreia „*în exercitarea atribuțiilor de serviciu, dacă polițistul este în ținută civilă are obligația de a-și face, în prealabil, cunoscută calitatea, prin prezentarea numelui și a prenumelui, a unității de poliție din care face parte precum și a legăturației de serviciu sau a insignei*”.

În ceea ce privește Ordinul m.a.i. nr. 236/2009, cu modificările și completările ulterioare, acesta are drept scop aprobarea Regulamentului pentru compunerea și portul uniformelor de poliție, precum și a Regulilor pentru aplicarea normelor privind echiparea polițiștilor. În concret, acest act normativ stabilește și descrie totalitatea articolelor de echipament din compunerea uniformelor de poliție, modul de purtare a acestora de către toate efectivele de polițiști și regulile privind aplicarea normelor de echipament, respectiv prevede misiunile și activitățile specifice desfășurate la birou sau în teren în care purtarea uniformei sau a echipamentului specific de către polițiști este obligatorie, dar, totodată, stabilește și posibilitatea purtării ținutei civile, în timpul serviciului, în alte situații/pe timpul executării unor misiuni specifice⁶.

Observăm astfel, că atât în cuprinsul Statutului polițistului, cât și în cel al legii de organizare și funcționare a Poliției Române se prevede o astfel de posibilitate a polițiștilor de exercitare a atribuțiilor legale atât în uniformă, cât și în ținută civilă (în ambele cazuri existând obligația acestuia de a-și face cunoscută calitatea), cadrul legal invocat nefăcând distincție cu privire la modul de acțiune al acestora în funcție de ținuta pe care o poartă, cu atât mai puțin nu condiționează exercitarea competențelor și atribuțiilor de portul uniformei.

Activitatea polițiștilor este aceeași în ambele situații, respectiv în interesul și în sprijinul persoanei, al comunității și al instituțiilor statului, exclusiv pe baza și în executarea legii, cu respectarea principiilor imparțialității, nediscriminării, proporționalității și gradualității⁷.

În concluzie, din analiza prevederilor anterior invocate, se poate observa că purtarea uniformei de către agenții constatatori în îndeplinirea atribuțiilor legale stabilite în sarcina acestora nu reprezintă, în opinia legiuitorului, o condiție de legalitate.

De altfel, o interpretare contrară, în sensul impunerii unei astfel de condiții, ar fi de natură:

▪ să aducă atingere art. 1 alin. (5) din Constituția României, potrivit căreia „*în România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie*”

⁵ privind Statutul polițistului, cu modificările și completările ulterioare

⁶ potrivit Anexei nr. 1 la Ordin, „*Polițiștii pot purta haine civile, corespunzătoare sezonului, pe timpul deplasării de la domiciliu la unitate și invers sau în timpul serviciului, în alte situații decât cele anterior descrise. La decizia șefilor, ținuta civilă poate fi purtată și pe timpul executării unor misiuni specifice.*”

⁷ art. 3 din Legea nr. 360/2002, cu modificările și completările ulterioare

▪ să limiteze eficiența acestui mecanism, cu consecința imediată a afectării drepturilor constituționale la viață și la integritate fizică și psihică, respectiv a celui la ocrotirea sănătății (art. 22 și art. 34 din Constituția României);

▪ ar face ca norma juridică să fie, în mare parte, lipsită de componenta sancționatorie. În practică, o asemenea interpretare ar duce la respectarea normelor sanitare numai în momentul prezenței vizibile a agenților constatori și, implicit, ar limita posibilitatea acestora de a asigura respectarea prevederilor legale. În consecință, apărarea valorilor constituționale și protejarea interesului general al cetățenilor ar fi afectate de limitarea posibilității organelor abilitate de a îi identifica și trage la răspundere pe cei care nu respectă regulile sanitare impuse.

În lumina acestei prevederi constituționale și a cadrului normativ anterior invocat, menționăm că respectarea obligatorie a legii de către toate subiectele de drept, respectiv a regulilor sanitare impuse de autorități pentru limitarea răspândirii COVID-19, **prezintă un caracter continuu și necondiționat de prezență în uniformă a agenților constatori.**

3. Concluzii

Poliția Română, în calitate de instituție specializată a statului, constituită ca serviciu public ce își desfășoară activitatea în **interesul persoanei, al comunității**, și exclusiv pe baza și în executarea legii, are obligația de a apăra viața și integritatea corporală a persoanelor, respectiv de a aplica măsuri pentru prevenirea și combaterea fenomenului contravențional și infracțional, în vederea identificării și contracarării acțiunilor care atentează la viața, libertatea, sănătatea și integritatea cetățenilor.

Astfel, activitatea organelor de poliție de a veghea la respectarea Legii nr. 55/2020 și a celorlalte acte normative incidente actualului context epidemiologic, indiferent de ținută, este pe deplin justificată din perspectiva interesului general ocrotit, constatarea și sancționarea faptelor privind diminuarea tipului de risc reprezentând, mai presus de toate, expresia protejării unui interes general, și anume a dreptului fundamental la viață, la integritate corporală și sănătate.

În vederea stabilirii modalității de acțiune a polițiștilor atunci când vorbim despre încălcarea prevederilor legale într-un sector atât de important, ce ține de viața, integritatea corporală și sănătatea populației, trebuie avută în vedere asigurarea unui just echilibru între *interesul individual al cetățeanului și interesul general al societății*, de a preveni atingerile ce pot fi aduse vieții și sănătății publice și de a-i identifica și trage la răspundere pe autorii contravențiilor - echilibru care este absolut necesar în scopul apărării valorilor constituționale.

Așadar, instituirea unei eventuale obligativități de semnalizare (portul uniformei) a prezenței polițistului pe toate sectoarele de intervenție și acțiune a acestuia, ar aduce atingere tocmai posibilității sale de protejare a **interesului public general**. În acest caz, se poate ajunge la o practică de respectare a dispozițiilor legale dispuse în contextul pandemic, doar în prezența sau la observarea polițistului, în contextul în care, tipul de risc care a generat adoptarea anumitor obligații și interdicții pentru cetățeni, impune tocmai existența unui grad foarte ridicat de responsabilitate, atât în sarcina autorităților statului, cât și a cetățenilor.
